

7. YARA İYİLEŞMESİ BOZUKLUKLARI

Prof. Dr. Ömer ŞAKRAK

72. Yara iyileşmesi nedir? Normal yara iyileşmesinde yer alan fazlar nelerdir?

Yara iyileşmesi, travma sonrası açılan bir yarada birbirini izleyen hücresel ve biokimyasal olayların yeni doku oluşması ile sonuçlanmasıdır.

- Yara yeri iyileşmesi fazları:
 - Hemostaz ve inflamasyon
 - Proliferasyon
 - Yeniden şekillenme (remodeling)

73. Yaralanma sonrası nötrofiller sayıca ne zaman zirve yapar ve yara iyileşmesindeki rolleri nelerdir?

- Yaralanmanın 24-48'inci saatlerinde sayıca en üst düzeylere çıkarlar.
- Başlıca fonksiyonları:
 1. Yara ortamındaki bakteri ve ölü dokuların fagositoz yoluyla sindirirler.
 2. TNF α başta olmak üzere anjiyogenez ve kollajen sentezinde rol oynayan pek çok sitokin için kaynaktırlar.
 3. Erken iyileşme döneminde matriks içinde granüler substance degradasyonuna dönük kollajenaz ve proteaz salınımı yaparlar.
 4. Yaraların epitelyal yüzeylerinin kapanmasında geciktirici rolleri vardır.

74. Kalıtsal geçiş gösteren konnektif (bağ) doku hastalıkları nelerdir?

- Ehler- Danlos sendromu
- Marfan sendromu
- Osteogenesis imperfekta
- Epidermolizis bülloza
- Akrodermatitis Enteropatika

- Ödem
- İskemi
- Topikal ajanlar
- İyonize radyasyon
- Düşük O₂ basıncı
- Yabancı cisim

78. Hipertrofik skar ve keloid nedir?

Hipertrofik skar ve keloid dermal iyileşme sürecinde aşırı fibroplazi ile sonuçlanan anormal iyileşme sekeleridir.

- Hipertrofik skar: Deri seviyesi üzerinde kalan ancak orijinal yara sınırını geçmeyen ve zamanla (1 yıl içinde) gerileyen bir doku gelişiminin ifadesidir.
- Keloid: Deri seviyesi üzerinde kaldığı gibi orijinal yara sınırlarının dışına taşan ve asla gerilemeyen bir skar dokusudur ve tedavi gerektirir.

79. Keloid tedavisinde günümüzde yer bulmuş tedaviler nelerdir?

1. Eksizyon (%45-%100 nüks eder)
2. Eksizyon ve intralezyonel steroid uygulaması
3. Topikal silikon uygulaması
4. Radyasyon
5. Basınç uygulaması
6. İntralezyonel gama interferon uygulaması
7. İntralezyonel 5- fluorourasil
8. Topikal/intralezyonel kortizon uygulanması

Kaynak

1. Schwartz's Principles of Surgery (11th edition); F. Charles Brunicaardi, Dana K. Andersen, Timothy R. Billiar, David L. Dunn, John G. Hunter Jeffrey B. Matthews, Raphael E. Pollock; McGraw-Hill, New York, 2019. Chapter 9.